

Televixin u loghob tal-kompjuters

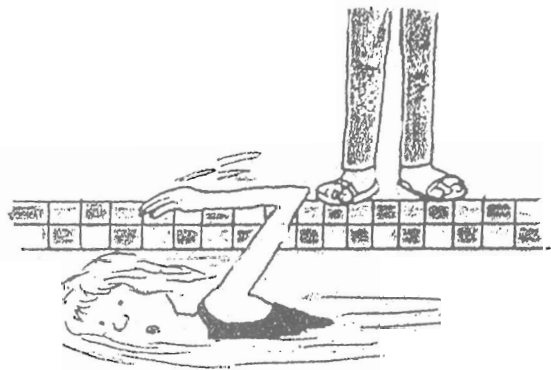
Skrinijiet elettronici huma parti mill-hajja tal-lum. Dawn jistghu jkunu ta' problema ghal dawk li l-aċċessjoni fotosensittiva taghhom ma tistax tiġi kkontrollata. Huwa rrikmandat li wiehed jiehu brejk minnhom ta' kultant hin, bhala prekawzjoni kontra l-aċċessjoni.

Xorb ta' mas-soċjetà

Li kultant tiehu grokk, u tiehu mediċina kontra l-epilessija, mhux problema. Trid tiftakar li l-alkohol inaqqas mill-effett tal-mediċina. Ghaldaqstant trid tillimita ruhek ghax jekk tixrob iżżejjed, tista' taghtik aċċessjoni.

Safar

Wagt titjira ahjar tgħid lill-ekwipaġġ tal-kabina li tista' taghtik aċċessjoni. Jekk wiehed ikun ansjuż jew jibza' jtir, jew ikun għajjen minhabba l-jetlag (id-differenza tal-hin bejn pajjiż u iehor), dawn għandhom mnejn jikkaġunaw aċċessjoni. Huwa mportanti li tiehu mieghek mediċina suffiċjenti għal tul iż-żmien tas-safar, ghax għandek mnejn issibha diffiċli tixtri l-istess mediċina, fejn tkun. Hafna mill-ismijiet tad-ditti tal-mediċini jkunu differenti f'pajjiżi differenti. Tajjeb li żżomm fuqek xi kitba li turi li għandek l-epilessija kif ukoll il-mediċina li qed tiehu.

CARITAS MALTA EPILEPSY ASSOCIATION

Caritas Malta Epilepsy Association giet imwaqqfa fl-1996, l-ewwel fi hdan il-Caritas, bil-ghajnuna ta' Dr Janet Mifsud PH.D. Din l-assoċjazzjoni kienet imwaqqfa bil-ghan li tghin lill-persuni li jbatu bil-kundizzjoni ta' l-epilessija u l-familji taghhom. Dan isir billi l-ewwel nghinuhom jaċċettaw din il-kundizzjoni, u b'hekk ikunu jistghu jghixu hajja hienja u normali.

Fil-mument l-assoċjazzjoni għandha 'l fuq minn 200 membru, li minnhom xi 150 ibatu bl-epilessija. Huwa stmat li f'Malta u Ghawdex hemm iktar minn tlett elef persuna li jbatu bl-epilessija. Il-grupp huwa membru ta' l-International Bureau of Epilepsy.

Darba fix-xahar ikollna laqgħa għall-membri. Nixtiequ navżaw li dak li jingħad fil-laqgħa jibqa' kunfidenzjali u m'għandux jingħad barra. Għal aktar informazzjoni tistghu tikkuntatjaw lil:

**Caritas Malta
Epilepsy Association**

Tel: 233933 - 245358 - 2590 6600 - 3290 2845

CARITAS MALTA
EPILEPSY
ASSOCIATION

5 Lion Street, Floriana
Tel: 233913 - 245358

L-EPILESSIJA U L-HIN LIBERU

L-EPILESSIJA U L-HIN LIBERU

Individwi bl-epilessija xorta ghandhom jghixu hajja attiva u mimlija, u jgawdu attivitajiet ohra tal-hin liberu.

L-ghawn u l-epilessija

Kulhadd ghandu jitghallem jghum ghas-sigurtà ta' sahhtu stess. Nies bl-epilessija partikolarment it-tfal jiġu ristretti minn hafna affarijiet, iżda sport bhall-ghawm ghandu jibqa' miftuh ghalihom. Uhud mit-tfal li ghandhom l-epilessija ghandhom koordinazzjoni batuta li taghmel sport iehor diffiċli ghalihom. Ghalhekk l-ghawm huwa iktar ta' benefiċċju ghalihom.

Kemm hi perikoluza aċċessjoni fil-baħar ?

Jekk hija kkontrollata l-periklu huwa minimu. Għalkemm aċċidenti fatali ġieli graw, dawn huma rari. Saru studji fl-Awstralja u fil-Hawaii u wrew kif hu rari li wiehed jeghreq htija ta' l-epilessija. Tfal handikappati mentalment jew fizikament iktar kienu f'riskju li jeghrqu.

Jista' jkun hemm aktar sikurezza fl-ghawm għal min ghandu l-epilessija?

Iva, billi taghraf il-problema. Lit-tfal hallihom jghumu, basta ma' xi hadd responsabbli li jkun b'sahhtu u kapaċi, bhal xi hadd kkwalifikat fis-salvataġġ. Dan irid ikun, ukoll, jaf jaghraf aċċessjoni fil-bidu taghha, kif ukoll iżomm lill-persuna f'wiċċ l-ilma fil-fond. Jekk le, allura l-ghawwiem ghandu jghum f'ilma li jilhaq lill-membri tas-salvataġġ.

Kif taghraf aċċessjoni fl-ilma?

Oqghod attent għal xi nuqqas ta' koordinazzjoni

fil-movimenti tal-persuna. Fil-bidunett ta' aċċessjoni whud mill-ghawwiema jibqghu jaghmlu dak li kienu qed jaghmlu iżda l-qadfa taghhom tittelf il-koordinazzjoni u tibda ssir b'mod żbaljat/irregolari. Jibdeu jitilfu d-direzzjoni u jista' jsir ċaqliq ta' ras involontarju.

X'tista' taghmel fuq aċċessjoni?

L-iktar importanti huwa li żżomm il-wiċċ 'il fuq mill-ilma. L-ahjar hu li tersaq lejn l-ghawwiem minn wara. Jekk tista' ressaq lill-persuna lejn il-baxx, u żommilha rasha sakemm jghaddi l-attakk. Fl-ilma bniedem inqas jista' jwegġa' milli fuq l-art sakemm qed jiehu nifs tajjeb.

Wara l-konvulżjoni, l-ghawwiem ghandu jinhareġ mill-ilma. Jekk ma jkunx qed jiehu nifs, għandek tirisuxxitah malajr. Dawk li jbatu b'aċċessjonijiet *tonic clonic* (dawk l-aċċessjonijiet li ma jiqfux jew issehhu wahda wara l-ohra) ghandhom jiġu sorveljati b'attenzjoni ikbar, u f'dan il-każ huwa iktar mehtieg li l-membri tas-salvataġġ ikun jaf x'ghandu jaghmel. Għalkemm l-Absence seizures (dawk l-aċċessjonijiet li fihom jiċċassa u qisu mhux hemm) huma qsar, xorta jista' jeghreq l-ghawwiem. Tajjeb li wiehed ikun jaf jaghti l-ewwel ghajnuna f'każi ta' aċċessjonijiet *tonic clonic*.

Hemm bżonn ta' assistenza medika ?

Le, sakemm ma jkunx hemm bżonn ta' risuxxitazzjoni, ma jkunx hemm korrimet u li l-persuna ma jibqax ikollha aċċessjoni wahda wara l-ohra minghajr ma tiġi f'taghha (status epilepticus). Dan huwa rari iżda huwa wkoll ta' emergenza medika u għandek tfittex l-ghajnuna medika.

Punti ġenerali

- Ftit isiru aċċessjonijiet fl-ilma.
- Tajjeb li jkun hemm xi hadd ihares lill-membri tas-salvataġġ kif ukoll lill-ghawwiem speċjalment jekk l-membri tas-salvataġġ ma jkunx jaf isalva n-nies mill-gharqa. F'dan il-każ, l-ghawwiem ghandu jghum fejn jilhaq lill-ghassies.
- Kultant ahjar li l-ghassies joqghod viċin l-ilma. Hekk ikun jista' jara ahjar u jkun ta ghajnuna iktar malajr.
- Nies li ghandhom epilessija jridu josservaw żewġ punti.
 - (a) ma jghumux jekk ma jhossuhomx tajjeb;
 - (b) jaghżlu hinijiet kwieti u jevitaw granet li jkun hemm hafna nies.
- Ikun tajjeb jekk l-ghawwiem jilbes xi tip ta' berritta kkulurita, għalkemm wiehed jifhem li l-adulti ma jkunux iridu jiġbdu l-attenzjoni lejhom.

Sports akwatiku

Sports bhal qlugh, kenura u *windsurfing* m'ghandux jiġi pprojbit, dejjem sakemm ikun hemm xi hadd li jaf jaghti l-ghajnuna f'każ ta' aċċessjoni. Huwa perikoluż hafna li wiehed jinżel taht il-baħar bil-maskra jew biċ-ċilindri. Dan ghandu jiġi evitat.

Diskoteki u Nightclubs

Dawn huma parti mill-hajja soċjali taż-żgħażaġh. Dwal iteptpu jistghu jikkagunaw aċċessjoni f'dawk in-nies li jkunu fotosensittivi. Din il-forma ta' epilessija hija rari u tista' tiġi eżaminata b'test tal-E.E.G. Hija wkoll faċli biex tikkontrollaha bil-medicina. Wiehed li jkun fotosensittiv jista' jghin ruhu billi jghatti ghajnejh meta jkun hemm teptip ta' dawl.